

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Explicatur tertia conditio, & satisfactioni Christi applicatur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

cedentis solutionis, nomine gratiae concomitantis satisfactionem, intelligant gratiam suppleturam defectu condignitatis operis, & ultra illius valorem acceptantem, & nomine gratiae antecedentis & remotae, illam, quae non supplet, sed dat valorem operi satisfactorio, ab illis non dissentimus.

Dices, Si Petrus Paulo debeat centum, & Paulus eidem gratis Petro donec, sub conditione quod sibi solvat centum quae debet, solutio illa ex rigore iustitiae non erit, eo quod fundetur in gratia creditoris: Ergo similiter, si satisfactio Christi fundetur in gratia Dei, non erit de rigore iustitiae.

Respondeo, concessio Antecedente, negando consequentiam, & paritatem, propter triplicem rationem discriminis. Prima est, quia cum gratia Dei sit ratio dignitatis operis, ex eo quod aliis modis opus mediante Dei gratia elicitur, non potest a condignitate & rigore satisfactionis deficere, sed potius ex tali gratia provenit ut opera aequalis satisfactio pro offensis: gratia verò facta Petro à Paulo, cum ejus opera non dignificetur in ea valorem influat, non impedit, sed potius efficit quod illa à condignitate & rigore satisfactionis deficiant. Secunda, quia eo ipso quod Paulus Petro debitori centum tribuat, sub conditione ut totidē sibi debita solvat, non transmutat centum sub dominium absolutum Petri, unde donatio illa est palliata donatio, & revera naturalis debiti remissio. Opera verò Christi, est gratia Dei gratia eliciantur revera existunt sub dominio Christi, ratione libertatis creatae, & ideo dona Dei sunt, & in ejus gratia fundata, talis gratia non est remittens debitum liberaliter. Tercia ratio discriminis est, quia in casu posito satisfactio fundatur in gratia creditoris facta ipsi satisfaciendi, satisfactio verò Christi fundatur in gratia hominis, quae est facta ipsi humanitati, non vero supposito Verbi Divini; unde cum humanitas non satisfecerit ut quod, sed persona Verbi Divini, ut paragrapho precedenti ostendimus, satisfactio Christi non fundatur in gratia facta ipsi satisfaciendi, sicut satisfactio quam Petrus exhibet Paulo in suppositione facta.

§. IV.

Explicatur tertia conditio, & satisfactio Christi applicatur.

Teretio contra nostram conclusionem arguitur. Satisfactio rigurosa debet esse ex bonis propriis satisfaciendi, non verò ex bonis propriis creditoris; At haec conditio non habet locum in Christi satisfactio: Ergo illa non est de rigore iustitiae. Major patet ex dictis §. 1. exponendo condiciones ad satisfactionem rigurosam necessitas, & potest amplius declarari exemplo E servi qui non potest de rigore iustitiae satisfacere domino, eo quod omnia opera servi sint sub dominio sui domini. Minor verò probatur: Christus satisfecit per operationes creatas: Sed tales operationes erant sub dominio Dei, cum Deus, titulo creationis & conservationis, habeat supremum imperium omnia entia creata domini: Ergo satisfactio Christi non fuit ex bonis propriis satisfaciendi, sed ex bonis ipsius creditoris seu offensi.

Confirmatur. Valor satisfactionis Christi sumitur ex ipsa persona Verbi Divini, tanquam à principio formali, modo superius explicato: Sed persona Verbi Divini habet rationem creditoris

& offensi, fuit enim laesa & offensa, sicut alia duae personae: Ergo valor satisfactionis Christi sumitur ab ipso creditore, vel offenso, non verò à satisfaciende.

Huic argumento varijs modis responderi solet ab Authoribus nostrae sententiae, ut videri potest apud Vincentium Asturicensem, in relectione de gratia Christi, sed omillis solutionibus quae videntur magis subtiles quam solidae, tres quae probabiliores mihi videntur, breviter hic exponam.

Prima quam tradit & fuse explicat Cipullus hic dubio §. 7. asserit quod quamvis satisfactio quae est in datis & acceptis, non possit fieri ex his quae sunt sub dominio creditoris, quae satisfactio proprie dicitur restitutio, bene tamen illa quae versatur in actionibus liberis, qualis est iniuriae compensatio in materia honoris. Ratione verò disparitatis reddit, quia per omnem rigorosam satisfactionem debet fieri perfecta aequalitas inter satisfaciendam & eam cui fit satisfactio: in datis autem & acceptis non potest fieri aequalitas, nisi aliquid transeat in actuale dominium illius cui fit satisfactio; alias enim non esset magis habens de rebus suis, quam aut satisfaciendam, sicque eadem maneret inaequalitas. At verò in actionibus liberis, aequalitas perfecta fieri potest, absque eo quod aliquid actu transeat in dominium illius cui fit satisfactio; per hoc solum quod per actiones illas tantum illi reddatur honoris & famae, quantum fuerat ablatum; ad quod per accidens se habet, quod actiones illae sint etiam sub ipsius dominio. Cum ergo Christus per suas actiones satisfactorias, tantum, imò & plus honoris Deo reddiderit, quam fuerit ipsi ablatum per peccatum; quamvis per accidens actiones illae satisfactoriae essent sub dominio Dei offensi, erat nihilominus satisfactoria de toto rigore iustitiae.

Secunda solutio est Aravij, asserentis esse quidem contra rationem satisfactionis rigorosae, quod fiat ex his quae sunt sub dominio particulari illius cui exhibetur, non repugnare tamen quod fiat ex his quae sunt sub ejus dominio universalis: licet enim res publica alii habeat in bona civium dominium, hoc tamen non impedit, quin cives veros contractus cum ipsa inire possint; & quamvis vassallus habeat tantum dominium utile sui fundi, potest nihilominus ex fructibus ex eo provenientibus satisfacere domino de toto rigore iustitiae, & veros actus iustitiae commutativae erga illum exercere. Ratio est, quia dominium generale non tollit particulare, sicut causalitas universalis, causalitatem particularem causarum inferiorum non impedit: Ergo neque etiam tollit ea quae sunt propria domini particularis: proprium autem est particularis domini, eam dare facultatem supra rem aliquam, ut possit dominus ea uti tanquam materia iustitiae strictae sumptae. Cum ergo Christus Dominus, etiam ut homo, fuerit liberi arbitrij, & ratione illius habuerit dominium particulare suorum operum, quamvis ejus operationes essent sub generali dominio Dei potuit eas ipsi offerre in satisfactionem nostrorum peccatorum, & pro ipsis de toto rigore iustitiae ei satisfacere. Et certe si generale Dei dominium in opera Christi, obstatet quominus ille de rigore iustitiae potuisset ipsi satisfacere, inde sequeretur quod neque potuisset (si accidisset casus) per sua opera satisfacere alteri homini, imò in univsum quod nullus homo posset per sua

opera alteri satisfacere: nam sicut ad satisfactionem rigorosam requiritur quod non fiat ex bonis creditoris, ita etiam quod non fiat ex alienis; ut patet in servo, qui non solum non potest satisfacere suo domino per bona ipsius domini, sed neque potest per illa satisfacere alteri creditori. Sicut ergo, non obstante dominio generali quod habet Deus supra nostra opera, potest quis per illa alteri satisfacere; ita etiam Christus per suas operationes potuit Deo de toto rigore iustitiae satisfacere, quamvis illae sub supremo & universali Dei dominio continerentur. Ex quo patet non esse eandem rationem de Christo respectu Dei, ac de servo respectu domini; servus enim non habet dominiū aliquorum bonorum; Christus vero, etiam ut homo, habebat dominium particulare suorum operum.

114. Tertia solutio est, actiones satisfactorias a Christo elicatas duobus modis considerari posse, primo physice, seu entitative, & in quantum sunt a natura humana, tanquam a principio formali quo; secundo moraliter, & in quantum sunt reflexivae supra suppositum Verbi Divini, ipsumque moraliter involvunt: primoque modo consideratas esse sub dominio Dei, sicut & ceteras creaturas, non vero spectatas secundo modo quia sub hac ratione involvunt moraliter ipsum suppositum Verbi Divini, non solum per modum principij effectivi, sed etiam per modum principij formalis, huiusmodi opera moraliter informantis, modo superius explicato: unde cum ipsum Verbi Divini suppositum, non contineatur sub dominio Dei, sed sit Deus, sicut & aliae personae divinae, ita nec etiam actiones quae supra illud sunt reflexivae, subiciuntur Dei dominio, consideratae moraliter, & in quantum formaliter supra illud reflectuntur.

115. Ex his triplicem habes solutionem ad argumentum principale. Ad confirmationem vero Major distinguenda est: Valor satisfactionis Christi sumitur ex ipsa persona Verbi, in quantum est suppositum divinum, sive in quantum terminat naturam divinam, nego Majorem. In quantum est suppositum humanum, sive in quantum subsistit in natura humana, concedo Majorem. Similiter distinguo Minorem: Persona Verbi habet rationem creditoris & offensis, in quantum est suppositum divinum, & secunda Sanctissimae Trinitatis persona, concedo Minorem. In quantum est suppositum humanum, nego Minorem & Consequentiam.

116. Dices, Satisfactio Christi est infiniti valoris, ut art. precedenti ostendimus: Ergo non sumitur ab ipsa persona Verbi Divini, in quantum est suppositum humanum, sed in quantum est suppositum divinum. Consequentia manifesta videtur, nam valor infinitus ex aliquo principio infinito sumi debet: At suppositum Verbi Divini, in quantum humanum, non est infinitum, sed solum in quantum divinum: Ergo si valor satisfactionis Christi infinitus sit, a supposito Verbi Divini, in quantum humanum est, sumi non potest.

117. Respondeo, concesso Antecedente, distinguendo Consequens: Ergo non sumitur ab ipsa persona Verbi Divini, in quantum est suppositum humanum: si ly in quantum sumatur reduplicative, & significet causam formalem huius valoris infiniti, concedo. Si sumatur specificative, & denotet solum conditionem necessarii requisitam, ad hoc ut persona Verbi Divini tribuat hunc valorem infinitum suis operationibus, nego. Ad

A probationem similiter concessa Majori, distinguo Minorem, suppositum Verbi, in quantum humanum, non est infinitum, si ly in quantum sumatur reduplicative, concedo. Si sumatur specificative, nego, Solutio patet ex dictis articulis precedenti, ubi diximus quod quamvis Persona Verbi Divini esset principium per se influens valorem infinitum in actiones Christi Theandricas & supra suppositum reflexivas, hunc tamen valorem in Christi operibus causare non poterat, si supposita aliqua conditione, nimirum naturae humanae ad divinum suppositum.

S. V.

B Explicatur quarta conditio, & satisfactio Christi accommodatur.

Quartò contra nostram conclusionem obijciatur: Ex bonis alias debitis nequit fieri satisfactio ex toto rigore iustitiae: Sed omnes Christi actiones & passionibus erant Deo debita multis titulis, nempe titulo gratitudinis, religionis, & obedientiae; quamvis enim Christus non se posuisset vadem pro hominibus, nec per consequens fuisset alitribus ad exhibendum Deo condignam pro illorum offensis satisfactionem, nihilominus obligatus fuisset ad exhibendum Deo cultum & honorem debitum pro suprema eius excellentia, & pro beneficiis ab ipso eius humanitati collatis: Ergo Christus suis actionibus & passionibus non potuit Deo satisfacere pro peccatis nostris de toto rigore iustitiae.

Respondet Suarez hic disp. 4. sect. 6. satisfactionem rigorosam fieri debere ex iis quae non sunt alias debita creditori, alio titulo iustitiae propriae & perfectae, non repugnare tamen rigori satisfactionis, quod fiat ex debitis alijs titulis iustitiae potentialis & imperfectae, qualis est gratitudo, religio, vel obedienda: unde licet actiones Christi his titulis fierint Deo debita, nihilominus fuerint satisfactoriae pro peccatis nostris de toto rigore iustitiae.

D Verum hac solutio est insufficiens, Tum quia titulus religionis majorem habet vim ad obligandum, quam titulus iustitiae propriae dictae, ceteris paribus: neque enim religio iustitiae potentialis & imperfecta est, quod veram & strictissimam non inducat obligationem, sed quod in nobis non possit Deo reddere aequale, perfectae aequalitate, pro beneficio creationis & conservationis. Tum etiam, quia falsum est, quod possit quis una re satisfactionem facere duobus titulis, quorum unus sit iustitiae propriae & perfectae, alter iustitiae imperfectae & potentialis; licet enim hoc verum sit, quando unus titulus advenit alteri concomitanter, & re-luti in confirmationem prioris, non tamen quando quilibet se habet per se & seorsim; tunc enim quilibet novam & distinctam inducit obligationem; ut patet in eo qui vovit se daturum centum nummos Ecclesiae, cui etiam alios centum nummos debet titulo mutui: ille enim nequaquam satisfaceret solvendo tantum centum, quamvis unus titulus esset iustitiae imperfectae & potentialis, nimirum titulus religionis, quo per votum obligatur ad illam summam persolvendam.

E Respondent secundo alij Recentiores, satisfactionem Christi fuisse rigorosam, quia licet a Deo alijs titulis postulari posset, de facto tamen non fuit postulata, nec per consequens in actu secundo alijs titulis Deo debita, sed remote tantum